

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор

Володимир ПОНОМАРЕНКО

31 серпня 2021 р.

ПЛАН

заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) учасників освітнього процесу в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця на 2021/2022 навчальний рік

Найменування заходів	Відповідальні за виконання	Строк виконання
I Сприяння створенню безпечного освітнього середовища в закладах освіти		
1. Інформаційно-просвітницька діяльність серед здобувачів вищої освіти щодо форм, причин і наслідків булінгу (цькування), заходів у сфері запобігання та протидії булінгу (цькування), формування нетерпимого ставлення громадян до насильницької моделі поведінки у міжособистісних стосунках	Проректор з навчально-виховної роботи та соціального розвитку, відділ молодіжної політики та соціального розвитку, заступники деканів факультетів з виховної роботи, керівники академгруп з виховної роботи, очільники органів студентського самоврядування	Постійно
2. Забезпечення координації та взаємодії на регіональному рівні між виконавчими органами у сфері освіти, територіальними органами (підрозділами) Національної поліції України, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, головного органу у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну правову політику, служб у справах дітей та центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді	Ректор, Адміністрація університету	Постійно

3. Вжиття заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам вищої освіти, які вчинили булінг (цькування), стали його свідками або постраждали від булінгу (цькування)	Проректор з навчально-виховної роботи та соціального розвитку, практичний психолог, заступники деканів факультетів з виховної роботи, керівники академгруп з виховної роботи, очільники органів студентського самоврядування	
II Забезпечення створення у ХНЕУ ім. С. Кузнеця безпечного освітнього середовища		
1. Затвердження плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти відповідно до рекомендацій	Проректор з навчально-виховної роботи та соціального розвитку, відділ молодіжної політики та соціального розвитку, очільники органів студентського самоврядування	Щорічно у серпні
2. Зустрічі та бесіди зі здобувачами вищої освіти (групові, індивідуальні) на тему «явище булінгу (цькування), його впливи на всіх учасників освітнього процесу»	Декани, заступники деканів факультетів з виховної роботи, керівники академгруп з виховної роботи, очільники органів студентського самоврядування, практичний психолог	Постійно
3. Круглі столи з представниками кафедри правового регулювання економіки та учасниками освітнього процесу на теми «Антибулінгове законодавство»	Проректор з навчально-виховної роботи та соціального розвитку, відділ молодіжної політики та соціального розвитку, викладачі кафедри правового регулювання економіки, заступники деканів факультетів з виховної роботи, керівники академгруп з виховної роботи, очільники органів студентського самоврядування	Щосеместрово

<p>4. Зустрічі (постійні консультації) з практичним психологом (групові, індивідуальні) з метою відновлення та нормалізації психологічного клімату у колективі після випадку булінгу (цькування)</p>	<p>Практичний психолог, заступники деканів факультетів з виховної роботи, керівники академгруп з виховної роботи, очільники органів студентського самоврядування</p>	<p>За потребою</p>
<p>5. Проведення тематичних заходів для розуміння та сприйняття цінності прав та свобод людини, вміння відстоювати свої права та права інших із залученням практичного психолога та спеціалістів в напрямі правознавства</p>	<p>відділ молодіжної політики та соціального розвитку, викладачі кафедри правового регулювання економіки, заступники деканів факультетів з виховної роботи, керівники академгруп з виховної роботи, очільники органів студентського самоврядування</p>	<p>За окремим планом</p>
<p>6. На прикладі матеріалів ЗМІ разом з Комісією з академічної доброчесності постійно доводити до учасників освітнього процесу розуміння та сприйняття принципів рівності та недискримінації, поваги до гідності людини, толерантності, соціальної справедливості, доброчесності, вміння втілювати їх у власні моделі поведінки, здатність попереджувати та розв'язувати конфлікти</p>	<p>Проректор з навчально-виховної роботи та соціального розвитку, відділ молодіжної політики та соціального розвитку, члени факультетських та університетської комісій з академічної доброчесності, викладачі кафедри правового регулювання економіки, заступники деканів факультетів з виховної роботи, керівники академгруп з виховної роботи, очільники органів студентського самоврядування</p>	<p>За окремим планом</p>
<p>7. У форматі бесід, співбесід доносити здобувачам вищої освіти відповідальність ставлення до своїх громадянських прав і обов'язків, пов'язаних з участю в суспільно-політичному житті</p>	<p>Заступники деканів факультетів з виховної роботи, керівники академгруп з виховної роботи, викладачі абсолютно всіх кафедр, очільники органів студентського самоврядування</p>	<p>Постійно</p>
<p>8. У форматі бесід, круглих столів обговорювати здатності учасниками освітнього процесу навичок формування та,</p>	<p>Заступники деканів факультетів з виховної роботи, керівники академгруп з виховної</p>	<p>Постійно</p>

аргументованого відстоювання власної позиції, поважаючи відмінні думки/позиції, якщо вони не порушують прав та гідності інших осіб	роботи, очільники органів студентського самоврядування, представники дебатного клубу	
9. Постійно проводити тематичні заходи, де намагались прививати здобувачам здатності критично аналізувати інформацію, розглядати питання з різних позицій, приймати обґрунтовані рішення	Декани, заступники деканів факультетів з виховної роботи, керівники академгруп з виховної роботи, представники дебатного клубу	Постійно
10. Залучати здобувачів до соціальної комунікації та вміння співпрацювати для розв'язання проблем спільнот різного рівня, зокрема шляхом волонтерської діяльності	Декани, заступники деканів факультетів з виховної роботи, керівники академгруп з виховної роботи, очільники органів студентського самоврядування, представники волонтерського штабу	Постійно
11. Для протидії булінгу (цькуванню), вдосконалення безпечного фізичного середовища для учасників освітнього процесу забезпечити: організацію належних заходів безпеки (пости охорони, відеоспостереження за місцями загального користування тощо); використання інструментів контролю за безпечним користуванням мережею Інтернет учасниками освітнього процесу під час освітнього процесу; контроль за використанням засобів електронних комунікацій здобувачами освіти під час освітнього процесу тощо	Перший проректор, декани, заступники деканів факультетів з виховної роботи, керівники академгруп з виховної роботи, очільники органів студентського самоврядування	Постійно

Начальник відділу молодіжної політики та соціального розвитку

Проректор за навчально-виховної роботи та соціального розвитку

Юлія ГУСЬ

Олександр ЗИМА

РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо розроблення плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти

I. Загальні положення.

1. Цим документом визначаються рекомендації щодо планування заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти.

2. Для цілей цих рекомендацій терміни вживаються у таких значеннях:

безпечне освітнє середовище – сукупність умов у закладі освіти, що унеможливають заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема, внаслідок недотримання вимог санітарних та/або будівельних норм і правил, шляхом фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації (булінгу (цькування), поширення неправдивих відомостей тощо), пропаганди та/або агітації, а також унеможливають вживання на території закладу освіти алкогольних напоїв, наркотичних засобів тощо;

запобігання булінгу (цькуванню) – сукупність заходів, способів, методів профілактики булінгу (цькування) в закладах освіти, спрямованих на попередження виникнення факторів ризику та/або зменшення їх впливу;

протидія булінгу (цькування) – сукупність заходів, способів, методів, спрямованих на відновлення та нормалізацію психологічного клімату у колективі з метою уникнення повторення випадку булінгу (цькування) в закладі освіти.

3. Метою запобігання та протидії булінгу (цькування) є створення безпечного освітнього середовища, що включає емоційно-психологічну та фізичну безпеку учасників освітнього процесу в закладі освіти.

Запобігання та протидія булінгу (цькуванню) в закладі освіти має бути постійним системним процесом, спрямованим на виявлення проблем та/або потенційних ризиків їх виникнення, визначення та впровадження необхідних заходів, способів, методів їхнього вирішення та/або усунення загроз, прогноз їх впливу та планування подальших дій.

4. До завдань у сфері запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти належать:

створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти;

визначення стану, причин і передумов поширення булінгу (цькування) в закладах освіти;

підвищення рівня поінформованості учасників освітнього процесу про форми, прояви, причини та наслідки булінгу (цькування);

формування в учасників освітнього процесу нетерпимого ставлення до насильницьких моделей поведінки, усвідомлення булінгу (цькування) як порушення прав людини;

заохочення всіх учасників освітнього процесу до активного сприяння запобіганню булінгу (цькуванню).

5. Принципи безпечного освітнього середовища:
недискримінації за будь-якими ознаками;
ненасильницької поведінки в міжособистісних стосунках;
психологічно безпечних та довірливих стосунків між учителем та учнем;
партнерства та взаємопідтримки;
соціально-емоційної грамотності;
гендерної рівності;
участі учасників освітнього процесу в прийнятті рішень;
інші принципи.

II. Планування заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти

1. Керівник закладу освіти в межах наданих йому повноважень забезпечує створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти, вільного від насильства та булінгу (цькування), у тому числі розроблення, затвердження та оприлюднення плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти.

2. Планування заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти здійснюється за результатами моніторингу стану фізичного та емоційно-психологічного середовища, з'ясування причин, ризиків виникнення випадків булінгу (цькування) в окремому закладі освіти.

3. Заплановані заходи повинні:

спрямовуватись на задоволення потреб окремого закладу освіти у створенні безпечного освітнього середовища;

мати вимірювані показники ефективності;

бути індивідуальними та груповими;

розповсюджуватись на всіх учасників освітнього процесу.

Антибулінгова складова змісту запланованих заходів повинна бути відображена такими темами:

явище булінгу, його вплив на всіх учасників освітнього процесу;

антибулінгове законодавство;

відновлення та нормалізації психологічного клімату у колективі після випадку булінгу (цькування);

інші теми.

4. Заходи можуть відбуватись у будь-якій формі: зустрічі, бесіди, консультації, лекції, круглі столи, тренінги, тематичні заходи, конкурси, спільні перегляди та обговорення тематичних відеосюжетів, літературних творів, матеріалів ЗМІ, особистого досвіду, метод запрошених гостей, кейс стаді, рольова гра, метод проектів та інші організаційні форми.

5. План заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти розробляється напередодні навчального року з урахуванням пропозицій територіальних органів (підрозділів):

Національної поліції України;

центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я;

головного органу у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну правову політику;

служб у справах дітей та центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

6. Протягом навчального року керівник закладу освіти забезпечує проведення моніторингу ефективності виконання плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти та внесення до нього змін (за потреби, але не рідше двох разів на навчальний рік).

Моніторинг ефективності виконання плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти здійснюється шляхом:

індивідуального оцінювання учасників освітнього процесу (анкетування, інтерв'ю, інші форми опитування, застосування проєктивних методик, самооцінювання тощо);

групового оцінювання (спостереження, аналіз інституційної діяльності закладу освіти тощо).

III. Заходи запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в закладах освіти.

1. Заходи запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в закладах освіти спрямовуються на створення безпечного емоційно-психологічного та фізичного середовища для учасників освітнього процесу.

2. До заходів, спрямованих на створення безпечного емоційно-психологічного середовища для учасників освітнього процесу, входять заходи для розвитку емоційних, громадянських та соціальних компетентностей, а саме:

соціально-емоційної грамотності;

навичок самопізнання, саморозвитку та емпатії;

розуміння та сприйняття цінності прав та свобод людини, вміння відстоювати свої права та права інших;

розуміння та сприйняття принципів рівності та недискримінації, поваги до гідності людини, толерантності, соціальної справедливості, доброчесності, вміння втілювати їх у власні моделі поведінки, здатність попереджувати та розв'язувати конфлікти;

відповідального ставлення до своїх громадянських прав і обов'язків, пов'язаних з участю в суспільно-політичному житті;

здатності формувати та аргументовано відстоювати власну позицію, поважаючи відмінні думки/позиції, якщо вони не порушують прав та гідності інших осіб;

здатності критично аналізувати інформацію, розглядати питання з різних позицій, приймати обґрунтовані рішення;

здатності до соціальної комунікації та вміння співпрацювати для розв'язання проблем спільнот різного рівня, зокрема шляхом волонтерської діяльності.

3. До заходів, спрямованих на створення безпечного фізичного середовища для учасників освітнього процесу в закладі освіти, входять:

організація належних заходів безпеки (пост охорони, відеоспостереженням за місцями загального користування тощо);

використання інструментів контролю за безпечним користуванням мережею Інтернет учасниками освітнього процесу під час освітнього процесу;

контроль за використанням засобів електронних комунікацій здобувачами освіти під час освітнього процесу;

інші заходи.

4. Педагогічні, науково-педагогічні працівники закладу освіти повинні не рідше ніж один раз на п'ять років проходити підвищення кваліфікації у сфері емоційних, громадянських та соціальних компетентностей, з вдосконалення знань, вмінь та навичок запобігання та протидії булінгу (цькування) в закладах освіти.